

Belgische wet over aasgierfondsen toegelicht op IPU-Assemblee in Genève (26 oktober 2016)

Tijdens de 135e Assemblee in Genève hield de Tweede Commissie (Duurzame ontwikkeling, financiën en handel) een paneldebat over de rol van de parlementen in het bestrijden van de activiteiten van de zgn. aasgierfondsen.

Het thema kwam op de agenda op voorstel van de Belgische delegatie, meer bepaald volksvertegenwoordiger Stéphane Crusnière, die dan ook gevraagd werd om deel uit te maken van het panel. De andere panelleden waren Tiago Stichelmanns de Castro Freire, een analist van EURODAD (European Network on Debt and Development) en Andrew Gwynne, lid van het Britse Lagerhuis. Het debat werd geleid door de voorzitter van de commissie, Saumura Tioulong (Cambodja).

Aasgierfondsen zijn investeringsfondsen die obligaties uitgegeven door staten in financiële moeilijkheden of schuldvorderingen op die staten tegen een lage prijs opkopen, om die staten daarna via een gerechtelijke procedure te dwingen de nominale (initiële) waarde van die obligaties of schuldvorderingen terug te betalen, vermeerderd met interesten, kosten en boetebedingen.

Argentinië bijvoorbeeld diende in 2016 16,5 miljard dollar te lenen, grotendeels om aasgierfondsen terug te betalen. Een van de betrokken fondsen, NML Capital, zou hierbij een winst van 1600 % gerealiseerd hebben. Aasgierfondsen baseren zich op een hiaat in de internationale wetgeving, namelijk het feit dat het faillissement van een soevereine staat niet is geregeld. Als deze schuldeisers hun gelijk halen in de rechtbank, dan pogen zij overal ter wereld de activa van de betrokken staat te confisqueren (“forum shopping”). Daarbij realiseren zij winsten die volgens de VN schommelen tussen 300 % en 2000 %.

Volksvertegenwoordiger Stéphane Crusnière benadrukte dat de activiteiten van die fondsen de ontwikkeling van vele landen hinderen. Hun activiteiten kunnen immoreel worden genoemd in die zin dat ze profiteren van de ellende van landen met een grote schuldenlast, vaak de armste landen, om woekerwinsten te realiseren.

Momenteel beschikken enkel het Verenigd Koninkrijk en België over specifieke wetgeving hieromtrent. In

België werd reeds op 6 april 2008 een wet gestemd om de beslaglegging door aasgierfondsen op fondsen bestemd voor ontwikkelingssamenwerking te verhinderen. De nieuwe [wet van 12 juli 2015](#) bepaalt dat de rechten die men in België tegenover een debiteurstaat kan laten gelden in bepaalde omstandigheden beperkt worden tot de prijs die men betaald heeft om de schuldtitle af te kopen, namelijk wanneer:

- (a) er een klaarblijkelijke wanverhouding bestaat tussen de afkoopwaarde en de nominale waarde van de lening of schuld, of tussen de afkoopwaarde van de lening of schuld en de bedragen die de schuldeiser opeist;
- (b) tegelijk aan minstens één van de volgende zes criteria voldaan is:
 - de debiteurstaat was in bewezen of imminente staat van onvermogen of van staking van betaling op het ogenblik van de afkoop van de lening of schuld;
 - de schuldeiser heeft zijn zetel in een belastingparadijs (deze notie wordt in de wet nauwkeurig omschreven);
 - de schuldeiser maakt systematisch gebruik van gerechtelijke procedures om de terugbetaling te verkrijgen van de lening(en) die hij reeds eerder heeft afgekocht;
 - voor de debiteurstaat werden schuldherstructureringsmaatregelen uitgewerkt, waaraan de schuldeiser geweigerd heeft mee te helpen;
 - de schuldeiser heeft misbruik gemaakt van de verzwakte toestand van de debiteurstaat om via onderhandelingen een duidelijk onevenwichtige terugbetalingsovereenkomst te sluiten;
 - de volledige terugbetaling van de door de schuldeiser gevorderde bedragen zou een aantoonbaar ongunstige impact hebben op de overheidsfinanciën van de debiteurstaat en kan de sociaaleconomische ontwikkeling van de bevolking ervan in gevaar brengen.

De Belgische wet is op het ogenblik de meest geavanceerde in de strijd tegen de aasgierfondsen. Hij wordt trouwens momenteel door een aasgierfonds aangevochten voor het Belgische grondwettelijk hof.

Andrew Gwynne gaf toelichting bij de Britse wet die de HIPC (*Heavily Indebted Poor Countries*) via de Britse rechtbanken beschermt tegen de vorderingen van aasgierfondsen en waarvoor hij in 2010 het initiatief nam.

Dhr. Stichelmans legde in zijn uiteenzetting vooral de nadruk op de multilaterale instrumenten om de activiteiten van aasgierfondsen tegen te gaan. Nationale wetten als die van België en het Verenigd Koninkrijk hebben immers enkel in dat bepaalde land uitwerking.

Mogelijke multilaterale oplossingen zijn de zogenaamde collectieve actieclausules, die het IMF voorstelt en waarbij een meerderheid van schuldeisers volstaat om tot een bindende beslissing voor alle schuldeisers te komen, evenals een uitbreiding van het HIPC-initiatief, waarbij onder strikte voorwaarden de schulden van een aantal arme landen worden kwijtscholden. De enige afdoende oplossing echter is een internationaal mechanisme voor de afwikkeling van soevereine schulden (*International Sovereign Debt Workout Mechanism*), zoals momenteel onder andere besproken wordt in het kader van UNCTAD en de G-77.

Dhr. Crusnière sloot zich bij dat laatste standpunt aan en verwees in dat verband naar resolutie [A/RES/69/319](#) van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties d.d. 10 september 2015, getiteld "Basic Principles on Sovereign Debt Restructuring Processes".

Tijdens het debat bleek dat vele delegaties vonden dat deze problematiek in de IPU meer aandacht verdiende. Er werd voorgesteld om in de commissie een resolutie uit te werken over de schuldenproblematiek, waarin de kwestie van de aasgierfondsen aan bod zou kunnen komen.